

UDC 811.581'373

**VERBALIZATION OF THE CONCEPT “INNOVATION”
IN SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL TEXTS
OF PEOPLE’S REPUBLIC OF CHINA**

K. Shevchenko

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate professor of Chinese Philology Department
Kyiv National Linguistic University
73, Velyka Vasylkivska Str., Kyiv, 03150, Ukraine
18katerina.v.sh2503@gmail.com

The article is devoted to verbalization of the concept “innovation” in scientific and methodological texts of People’s Republic of China, in particular in the texts of methodological recommendations, practice programs, educational and training programs of leading Chinese universities. The article analyzes the idea of a concept from the point of view of cognitive linguistics, according to various approaches to its definition, after this analyzing we make a proper definition of a concept. The concept “innovation”, different views on its interpretation by Ukrainian, European and Chinese researchers are analyzed in detail. For this, various types of explanatory and literary dictionaries, of Ukrainian, British and Chinese prominent researchers and their research papers were used in this article. The core of the concept “innovation” and its components were analyzed. It was determined that the concept of “innovation” in the texts of scientific and methodical materials mostly verbalized with the help of hieroglyphs of 创新. Examples of the concept of “innovation” verbalization in scientific and methodical texts of Chinese universities in various combinations were given. The main components of the concept, such as innovation, creativity, novelty and uniqueness were characterized. The main ways of verbalizing the components of innovation and their role in understanding of the concept meaning are shown. A brief analysis of the pedagogic innovation 教育方法 was presented. Quantitative indicators for an objective analysis of the methods of verbalizing the concept of “innovation” and its components were shown in a tabular format. The choice of methodical texts for training students in universities of China, as the basis of our research, was made due to their authority among leading Chinese and world universities and their significant contribution to innovation in education. Their qualitative language could improve language skills and make understanding of the concept of “innovation” clearer. The characteristics of linguistic ways of verbalizing the concept “innovation” and its components will be useful for choosing a translation strategy during scientific and methodical texts translation.

Keywords: concept, innovation, verbalization, scientific and methodical text, creativity, novelty, uniqueness.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «НОВАТОРСТВО» У НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ТЕКСТАХ КНР

К. В. Шевченко

Стаття присвячена вербалізації концепту «новаторство» у науково-методичних текстах КНР, а саме у текстах методичних розробок, програм практики, освітніх та навчальних програм провідних китайських університетів. У статті проаналізовано поняття концепту з точки зору когнітивної лінгвістики, різні підходи до його визначення та надано власне визначення поняття «концепт». Детально проаналізовано поняття новаторства, різні погляди на його тлумачення українських, європейських та китайських дослідників. Для цього було використано різні типи тлумачних та літературознавчих словників, українських, британських та китайських, а також праці видатних науковців. Проаналізовано ядро концепту «новаторство» та його складники. Визначено, що вербалізація концепту «новаторство» у текстах науково-методичних матеріалів здебільшого відбувається за допомогою ієрогліфів 创新. Наведено приклади вербалізації концепту «новаторство» з текстів науково-методичного характеру китайських університетів у різних сполученнях. Доведено, що основними складниками концепту є власне новаторство, креативність, новизна та унікальність. Охарактеризовані основні засоби вербалізації складників новаторства та їхня роль у розумінні змісту концепту. Подано короткий аналіз поняття педагогічного новаторства 教育创新 як важливої частини концепту «новаторство» саме у науково-методичних текстах та засоби його вербалізації у китайських науково-методичних текстах. У формі таблиць наведено кількісні показники використання синонімічних ієрогліфів, що використовуються задля вербалізації концепту «новаторство» та його складників. Дані таблиць дозволяють об'єктивно проаналізувати засоби вербалізації концепту «новаторство» та його компонентів. Вибір текстів методичних розробок, рекомендацій, програм практики, освітніх та навчальних програм підготовки здобувачів освіти університетів КНР, які ми вирішили вибрати за основу дослідження, зумовлений їхньою авторитетністю серед провідних китайських та світових університетів, їхній вагомий внесок у новаторство в галузі освіти та якісною мовою їхніх науково-методичних матеріалів, що слугуватиме поглибленню мовних знань та більш чіткому розумінню концепту «новаторство» як ключового компонента сучасних науково-методичних текстів. Характеристика мовних засобів, що слугують засобами вербалізації концепту та його складників, буде корисною у разі вибору перекладацької стратегії під час перекладу текстів науково-методичного спрямування.

Ключові слова: концепт, новаторство, вербалізація, науково-методичний текст, креативність, новизна, унікальність.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції в лінгвістиці спрямовані здебільшого на вирішення антропологічних проблем усвідомлення сутності понять та концептів. У наш час когнітивна лінгвістика та її окрема галузь концептологія дозволяють більш детально пояснити сутність іноземних слів через лінгвокультурні та ментальні особливості народу, мова якого вивчається. Аналіз вербалізації концептів науково-методичних текстів провідних китайських університетів сприятиме якісному та ефективному вивченню мови. Детальне розуміння змісту оригінальних науково-методичних текстів, що сприятиме розвитку міжнародних зв'язків та обміну досвідом між провідними закладами вищої освіти КНР та України. Тексти сучасних науково-методичних матеріалів, а

саме методичних вказівок, освітніх програм, навчальних програм китайських університетів, відрізняються насиченістю поняттями та концептами, які ми вважаємо за доцільне розглянути з точки зору когнітивної лінгвістики. Більш детально слід проаналізувати концепт «новаторство», ядро концепту, його складники, що вербалізуються в різних типах китайських науково-методичних текстів, та дослідити варіації їхньої вербалізації. Аналіз вербалізації концепту «новаторство» у науково-методичних текстах університетів КНР є актуальною проблемою та потребує детального вивчення.

Метою статті є детальний аналіз вербалізації концепту «новаторство» у науково-методичних текстах університетів КНР на матеріалі мови оригінальних документів, текстів освітніх програм, робочих навчальних програм та методичних вказівок Пекінського педагогічного університету 北京师范大学 (далі – ППУ), Пекінського університету лінгвістики та культури 北京语言大学 (далі – ПУЛК), Східно-китайського педагогічного університету 华东师范大学 (СКПУ, Шанхай). Такий вибір університетів для нашого дослідження зумовлений авторитетністю цих навчальних закладів у Китаї, активним співробітництвом цих установ з українськими університетами та якісною мовою їхніх науково-методичних матеріалів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Увага світових та вітчизняних науковців останнім часом здебільшого прикута до концептології, дослідженню вербалізації концептів різними мовами. Проблему визначення концептів у лінгвістиці досліджували О.М. Газуда, який займався дослідженням поняття концептів у лінгвістиці [Газуда, 2019]. Науковець О.О. Селіванова досліджувала різні види концептів [Селіванова, 2008]. Китайський науковець Вей Мен'юй охарактеризував загальне визначення концепту [微梦雨, 2018]. Дослідник Хань Шуцзе розглядав новаторство та його компоненти у різних типах досліджень [韩树杰, 2021]. Українська дослідниця Н.П. Дічек детально охарактеризувала педагогічне новаторство [Дічек, 2009]. Аналіз мови науково-методичних текстів китайських університетів досі проведено не було. Вербалізація концепту «новаторство» у текстах методичного спрямування досліджена не була. Тому ми вважаємо за доцільне провести детальний аналіз вербалізації концепту «новаторство» та його компонентів у науково-методичних текстах університетів КНР.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом концепт як одиниця когнітивної лінгвістики постає у центрі уваги науковців усього світу. Аналіз останніх досліджень дозволив нам усвідомити, що завдяки концептуалізації понять відбувається більш ефективно розуміння їхнього змісту.

Визначення поняття «концепт» та проблема його тлумачення

Важливо детально розглянути поняття концепту та різні підходи до його тлумачення. Український академічний тлумачний словник дає визначення концепту з філософської точки зору як формулювання, загальне поняття, думка [Словник української мови, 1973, 186]. Важливо зазначити, що у сучасній лінгвістиці виділяють три основні підходи до розгляду поняття «концепт»: лінгвокогнітивний; лінгвокультурний; семантичний [Селіванова 2008, 56]. Якщо концепт розглядається з точки зору саме лінгвокогнітивного підходу, наголошується на тому, що поняття «концепт» пов'язане насамперед з мисленням людини, виступає його продуктом у вигляді одиниць, «квантів»

знання. Представники другого напрямку розглядають концепт як «культурний ген», який є частиною «генотипу культури», відзначений більшою чи меншою мірою етносемантичною специфікою. Послідовники семантичного підходу у вивченні концептів розглядають концепт як одиницю когнітивної семантики, метою якої є вивчення не тільки змісту мовних знаків, а і середовища їх проживання [Селіванова 2008, 57]. Ми згодні з такими підходами до вивчення концептів, але вважаємо, що поняття «концепт» треба розглядати, поєднуючи всі три підходи, адже у визначенні їхнього змісту важливо враховувати й особливості мислення людини, і ментальність, і семантику.

На погляди багатьох європейських науковців щодо визначення поняття концепт вплинули ідеї Фердинанда де Соссюра. Згідно з ідеями вченого, результат колективного мислення, що генерує загальну понятійну сукупність, тобто відображає картину світу, як її бачить більшість людей, переважає над баченням цілої картини світу або усвідомленням окремих явищ індивідуальністю [Селіванова 2008, 73].

Слід додати, що, на думку китайських учених, концепт – це продукт відображення дійсності, явищ та предметів у свідомості людини через індивідуальні відчуття [汉语字典]. Вперше детальне та більш сучасне розуміння поняття концепту у своїх працях висвітлили китайський лінгвіст, освітянин Чжан Бінлінь наприкінці ХІХ сторіччя та знаменитий китайський письменник Ба Цзінь. Згідно з їхніми поглядами, концепт є комплексним і всебічним розумінням речей, сформованим людьми завдяки практичному досвіду. З одного боку, він відображає різні атрибути об'єктивних речей і водночас додає колорит суб'єктивного розуміння. У подальших працях науковців Китаю концепт – це систематична сукупність суб'єктивного та об'єктивного розуміння людьми речей, виражена мовними засобами [汉语字典]. Отже, на думку китайських учених та їхніх послідовників, концепт є продуктом поєднання суб'єктивного з індивідуальним, а, на думку європейських учених, послідовників Ф. Сосюра, колективне переважає над індивідуальним у визначенні концепту. Проаналізувавши погляди вчених світу щодо поняття концепту, різні підходи до його вивчення та тлумачення у різних словниках, ми можемо наголосити, що у нашому розумінні концепт у лінгвістиці – це продукт систематичного, комплексного відображення дійсності за допомогою мовних засобів, який включає поєднання колективного та індивідуального досвіду людини, враховуючи її ментальні та культурні особливості.

Концепт «новаторство» та його складники

Детальний аналіз концепту «новаторство» та його складників вважаємо за доцільне почати з визначення поняття «новаторство» у сучасних довідниках та словниках різних галузей. За академічним словником української мови, новаторство – усе нове, прогресивне, що запроваджується в якій-небудь галузі людської діяльності [Словник української мови 1973, 433]. Новаторство – це продовження і розвиток прогресивних традицій минулого відповідно до нових умов і потреб суспільного і культурного життя, вияв дальших творчих шукань і в змісті творчості, і в її формах [Великий тлумачний словник... 2002, 624]. За іншим словником, новаторство – це вияв ініціативи, творення нового у науці, мистецтві, виробництві, управлінні тощо. Психологія вивчає новаторство як специфічний вид діяльності, в ході якого досягається вихід за межі

наявного, творення нових зразків матеріальної і духовної культури. Виникнення замислу, суперечливий процес творення нового, апробація його [Дічек 2009, 40]. Літературознавчий словник подає термін «новаторство» як вияв ініціативи, творення нового у письменництві, що виникають внаслідок критичного перегляду культурної традиції. У словнику літературознавчих термінів новаторство – відмова від традиції або її принципова ломка, що виражається в оновленні змісту (ідей, тем, проблем, пафосу) і форми (образної системи, образотворчих засобів) твору; відкриття нового шляху в літературі [Ковалів 2007, 128]. Англomовні джерела подають термін «новаторство» (innovation) як інноваційну діяльність, спрямовану на розроблення нових речей або методів, та інше тлумачення – дія або процес, спрямований на пошук та розробку нових методів, ідей та продуктів [Oxford Languages]. Усі ці визначення мають загальний характер та залежать від сфери новаторської діяльності.

Китайські філософи, вчені та дослідники ще з давніх пір приділяють увагу новаторству. Слід зазначити, що вперше новаторство 创新 трапляється ще у давній енциклопедії царства Вей (220–264 рр. н. е.) Гуан'я (广雅), з'явилися міркування щодо тлумачення понять 创 окремо від 新, де перше позначене як основа, початок, зародження (始也), а друге як протилежне старому (与旧相对). Отже, згідно з давнім трактатом, концепт «новаторство» (创新) можна розглядати як основу нового. Китайські історичні трактати династій Вей та Чжоу містили такі сполучення, як “革弊创新”, що буквально можна перекласти як подолання старих недоліків, створюючи нове, вдосконалене “创新改旧”, старе замінити новаторським (переклад автора). З тих пір термін «новаторство» та сполучення з ним усе частіше з'являлися у різних типах давніх текстів [新华字典].

З точки зору сучасної ментальності китайського народу, у працях багатьох науковців концепт «новаторство» пов'язаний з давніми поняттями. Сучасні китайські вчені розуміють новаторство як не просто створення нового та оновлення, а складний процес розумової діяльності творця, початок діяльності якого переважає над кінцевим результатом, тобто може навіть не мати його, постійно змінюватись, оновлюватись, удосконалюватись [微梦雨 2018]. Це актуально, коли йдеться про щось нове, те, чого раніше не існувало, після створення воно буде постійно покращуватись, підлаштовуватись під сучасні умови розвитку суспільного життя, науки та техніки, також і для іншого компонента новаторства 更新, діяльність задля заміни вже наявного, але застарілого, того, що заважає розвитку всіх аспектів суспільно-політичного життя сьогодення.

Слід додати, що сучасні китайські дослідники відзначають «новаторство» (创新, 革新) як створення нового, інноваційного або нові підходи до усвідомлення та пояснення вже наявного [汉典]. Створення нових речей, нових теорій, нових моделей існування, що починається з процесу обмірковування та продовжується додаванням нового, оновленого згідно з вимогами сучасного, розвинутого суспільства. Дослідник Хань Шуцзе вважає, що концепт «новаторство» може стосуватися методів, підходів, головних складників явища та включає у себе три складники: по-перше, заміна на більш нове (更新) вже наявного, по-друге, створення нового (创造新的), досі не існуючого, по-третє, оновлення, реформування (改变) [韩树杰, 2021].

На наш погляд, новаторство є невід’ємною частиною будь-якої діяльності людини, що пов’язана не тільки з відкриттям нового, а й з додаванням нового сенсу до вже відомого, з переосмисленням вже наявного, доопрацюванням або оновленням. Тому ми згодні з Хань Шуцзе, але вважаємо необхідним доповнити, що концепт «новаторство» є складною проблемою, ядро якого складається з ключових складників, а саме новизни, креативності та унікальності. Мова науково-методичних текстів, а саме можна виокремити мову текстів освітніх та навчальних програм, методичних вказівок та стандартів, методичних рекомендацій до написання наукових робіт, методичних рекомендацій до написання дипломних робіт, курсових проектів та інших матеріалів, що координують навчальну діяльність студентів університетів КНР, на прикладі ППУ, ПУЛК та СКПУ.

Ми вважаємо за доцільне розглянути саме концепт «новаторство» у мові науково-педагогічних матеріалів провідних університетів КНР, які насамперед пов’язані з науковою та професійною діяльністю здобувачів вищої освіти, педагогічних працівників, співробітників вищих навчальних закладів та мають пряме відношення до розвитку професіоналізму освітян та фахівців, яких вони готують. На наш погляд, це сприятиме не тільки якісному розумінню мови таких текстів, а й розширенню співробітництва китайських та українських університетів у галузі освіти.

Аналізуючи мову науково-методичних текстів, ми вирішили виокремити педагогічне новаторство як компонент концепту «новаторство». Наприклад, українська дослідниця Н.П. Дічек розглядає педагогічне новаторство, виокремлюючи його складники, а саме власне новаторство, нововведення, інновацію, новацію [Дічек, 2009, 41].

На думку китайського дослідника Яна Дунпіна, педагогічне новаторство (教育创新) включає у себе новаторську діяльність, яка спрямована на створення новітніх засобів, методів та форм навчання, відмову від застарілих тенденцій, що заважають творити майбутнє [杨东平, 2015]. Головним складником педагогічного новаторства він називає креативність та наголошує, що без неї взагалі неможливо організувати навчальний процес.

Ми згодні з думками науковців, але вважаємо необхідним доповнити, що, на наш погляд, педагогічне новаторство включає у себе педагогічні інновації, а саме використання новітніх форм, методів та підходів до навчання; креативність та творчі здібності педагога, здатність створювати нове або по-іншому підходити до звичного, унікальність технологій навчання та підходів до вирішення професійних завдань та новизну, що доповнює унікальність та оновлює процес навчання, додає нового, створеного за потреби саме сучасного суспільства. Також важливо додати, що новаторство неможливе без практичної значущості, тобто без ефективних результатів застосування новітніх методів та форм, практичного досвіду успішності випробувань та експериментів, наприклад, педагогічне новаторство не є повним, не є цінним.

Вербалізація концепту «новаторство» у науково-методичних текстах університетів КНР

Важливо зазначити, що, аналізуючи китайські оригінальні тлумачні словники, науково-методичні, науково-педагогічні документи вище зазначених університетів КНР, ми вважаємо доцільним вибрати для аналізу такі мовні

засоби вербалізації концепту «новаторство» у китайськомовних науково-методичних текстах, як 创新 та 革新, які найбільш часто трапляються у текстах науково-методичних матеріалів, представлених на оригінальних сайтах, вибраних для нашого дослідження, університетів (ППУ, ПУЛК, СКПУ). Ми зупинилися саме на 创新 та 革新 як найбільш точних засобах вербалізації концепту «новаторство» через те, що у текстах всіх вибраних університетів вони трапляються більше за інші синонімічні поняття.

Кількісні показники використання ієрогліфів 创新, 革新 у науково-методичних та науково-педагогічних текстах досліджуваних університетів задля вербалізації концепту «новаторство» відображено у таблиці 1:

Назва університету (大学名字)	创新	革新
北京示范大学	6965	154
北京语言大学	3422	94
华东师范大学	6320	365

Зазначимо, що, на наш погляд, такий значний відрив у використанні 创新 від 革新 пов'язаний з більш глобальним сенсом другого поняття, адже 革新 позначає новаторство, реформацію, конкретизує реформи та зміни; 创新 значно частіше використовується у мові матеріалів університетів, особливо наукових, через те, що його сенс саме чітко відображає новаторство, педагогічне, наукове та має більш розширене визначення новаторства. Дані у таблиці 1 також підтверджують, що у текстах науково-методичного спрямування двох вибраних нами педагогічних університетів новаторство трапляється частіше ніж у текстах Пекінського університету лінгвістики та культури. Ми вважаємо, що це перш за все пов'язане з тим, що педагогічні заклади спрямовують діяльність не тільки на якісну підготовку здобувачів вищої освіти, а й на науковий пошук шляхів вдосконалення педагогічного новаторства майбутніх та вже працюючих освітян, це підтверджує власний аналіз текстів методичних матеріалів, де концепт «новаторство» часто вербалізується за допомогою звороту 教育创新. Наголосимо, що аналіз матеріалів лінгвістичного університету показав, що новаторству приділяється теж багато уваги, особливо у сфері наукових досліджень лінгвістичного напрямку та у підготовці майбутніх фахівців з лінгвістики, що також підтверджується наявністю в університеті «новаторської групи».

Отже, з огляду на особливості сприйняття концептів та специфіку їхньої вербалізації, вважаємо за необхідне додати інформації щодо змісту концепту «новаторство» у працях китайських дослідників та розглянути основні складники, які включають до концепту «новаторство» та які є необхідними для загального розуміння концепту та особливостей його вербалізації.

Деякі китайські дослідники ототожнюють концепт «новаторство» з інноваційною діяльністю та креативністю. Науковець Хань Шуцзе розглядає концепт «новаторство» як поєднання двох головних його складників, креативності 创造性 та переоцінки цінностей 新价值 [韩树杰, 2021]. Але важливо зазначити, що у текстах науково-педагогічних матеріалів Пекінського педагогічного університету, де найчастіше трапляється 创新 як засіб вербалізації концепту «новаторство» у різноманітних словосполученнях, можна

підкреслити, що від педагогічних працівників та майбутніх учителів у Китаї вимагають більше новаторського, це пов'язано, на наш погляд, насамперед саме з креативністю, як відомо, педагог – це творча професія. Аналізуючи автентичну робочу навчальну програму цього університету з дисципліни «Загальна педагогіка та історія педагогіки» за 2016 рік, ми виявили, що в тексті змісту окремим підрозділом іде 继承与创新, що можна позначити як традиційність та новаторство, в цьому випадку йдеться про збалансоване поєднання традиційних форм, методів та підходів до навчальної діяльності, де перевага надається інноваційним. Але важливим є те, що вербалізація проходить через протиставлення антонімічних понять, традиції, що позначають старе, вже відоме, зарекомендоване та інноваційне – нове, не досить вивчене, але спрямоване на розвиток.

Як було зазначено вище, інновації є компонентом концепту «новаторство» та передбачають креативний пошук власних шляхів проведення навчальної та наукової роботи здобувачами педагогічної освіти та вже працюючими освітянами. У тексті методичної розробки до проведення занять з підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів Пекінського педагогічного університету також декілька разів трапляється поняття «новаторство» 创新 та його складники, а саме креативність 创造性, автори розробки наполягають на тому, що викладач мусить мати здібності до інноваційної діяльності з пошуку альтернативних шляхів уникнення «тиші в аудиторії» під час лекційних та практичних занять. Навчальна програма з дисципліни «Педагогіка» Східнокитайського педагогічного університету містить цілий розділ під назвою 教育创新, що можна перекласти як «педагогічне новаторство», матеріал представлений у цьому документі засвідчує, що протягом підготовки бакалаврів освітян багато уваги приділяється саме розвитку здібностей до інноваційної діяльності та знову ж таки креативності. На сайті Пекінського університету лінгвістики та культури є документи, що засвідчують роботу так званої «новаторської групи» 创新团队, що діє на факультеті іноземних мов та займається різноманітними дослідженнями. Концепт «новаторство» вербалізується у тексті методичного документа, присвяченого деієрархії вищої освіти, шляхом різноманітних мовних зворотів, наприклад вислів 创新创业项目, що позначає новаторський проєкт, якщо розібрати по частинах 创新 новаторський, новаторство; 创业 розпочати справу; 项目 проєкт, програма. Інший вислів 创新能力 – здібності до новаторства або навички інноваційної діяльності, яка теж часто ототожнюється з новаторством. На наш погляд, інноваційна діяльність, що описана у цьому тексті, та її пояснення співпадають з традиційним розумінням концепту «новаторство», тобто якщо інноваційна діяльність та здатність до неї є частиною концепту «новаторство», сполучення 创新能力 пояснює саму сутність концепту.

Концепт «новаторство» розкриває свій зміст у науково-методичних текстах також за допомогою основних його компонентів. Важливо розглянути, на наш погляд, саме бачення китайських дослідників на ці ключові складники.

Розглянемо більш детально 创造性 креативність, яка, на думку багатьох сучасних учених світу, є одним із головних критеріїв новаторства. Згідно з тлумачним словником китайської мови, креативність – здібності людини до інноваційної діяльності, а саме здібності до створення нового, покращення

наявного. З іншого боку, креативність – здатність людини створювати нові, унікальні та соціально значущі продукти [新华字典]. Слід додати, що креативність іноді вербалізується в текстах за допомогою ієрогліфів 创造力. Відмінність у використанні можна зрозуміти, аналізуючи зміст матеріалів, 创造性 більш чітко відображає креативність, творчий характер діяльності, а 创造力 можна перекласти як творчі сили, креативні можливості. У тексті вступу до освітньої програми факультету іноземних мов Пекінського університету лінгвістики та культури використовується зворот 以创新型, що позначає за допомогою новаторства, або введення інноваційних моделей, також наголошується на важливості новаторських стратегій у підготовці здобувачів освіти в умовах глобалізації.

Кількісні показники використання ієрогліфів 创造性, 创造力 задля вербалізації компонента концепту «новаторство» – креативність відображено у таблиці 2:

Назва університету (大学名字)	创造性	创造力
北京师范大学	530	339
北京语言大学	240	145
华东师范大学	755	482

Важливо підкреслити, що креативність, у текстах науково-методичних матеріалів вербалізується, згідно з даними таблиці, частіше за допомогою 创造性, але з незначною перевагою, що, на наш погляд, пов'язано з невеликими відмінностями у значенні ієрогліфів, перший передає характер, риси креативності або творчості, а другий підкреслює саме творчі сили, здатність до креативності, творчої діяльності.

Слід наголосити, що концепт «новаторство» включає у себе також новизну 新奇 та унікальність 独特, які позначають те, що такі відкриття або винаходи раніше не робили, що є дуже цінним для розвитку суспільства та науки загалом, розвитку сучасних методів, підходів та засобів навчання зокрема, якщо йдеться про науково-педагогічні матеріали. Відомо, що основою креативності також є творче мислення, що залежить саме від новизни та унікальності [汉语字典].

Вважаємо за доцільне більш детально розглянути кожний компонент для того, щоб краще зрозуміти сутність концепту «новаторство». Отже, новизна є важливим компонентом концепту «новаторство», особливо в галузі освіти, що відображаються у науково-методичних текстах, текстах методичних вказівок, розробок, навчальних програм. Новизна в таких типах матеріалів має бути обов'язково та зазвичай вербалізується за допомогою ієрогліфів 新奇 або 新颖性. Новизна розглядається у наукових дослідженнях китайських фахівців у двох планах: зовсім нове, досі невідоме та те, що не часто трапляється. Може бути визначною, наприклад зовсім нова ідея, теорія, винахід, відкриття, та незначною, коли до вже відомого додається оновлення або доопрацьовується вже наявне [汉语字典]. Слід додати, що новизна у науково-методичних та науково-педагогічних текстах вербалізується як 新奇 та 新颖性.

Кількісні показники використання ієрогліфів 新奇, 新颖性 задля вербалізації компонента концепту «новаторство» – новизна відображено у таблиці 3:

Назва університету (大学名字)	新奇	新颖性
北京师范大学	223	80
北京语言大学	76	4
华东师范大学	159	7

Аналіз даних стосовно вербалізації компонента «новизна» показав, що 新奇 більш точно передає сенс саме новизни наукової, дослідницької, тоді як 新颖性 більш точно передає сенс новизни у технологіях або винаходах. На наш погляд, така тенденція вербалізації компонента новизна пов'язана з особливостями використання 新颖性, що відрізняється від 新奇 за ступенем, відсотком нового, більш пов'язане із зовсім новими ідеями, відкриттями та винаходами та має більш технічну специфіку, тобто пов'язано з освітніми технологіями у текстах, які ми досліджували. 新奇 може використовуватись у більш загальному значенні, наприклад додавання нового сенсу, оновлення, удосконалення.

Цікаво, що у розділі «Наукова діяльність Пекінського університету лінгвістики і культури» зазначено стратегію наукової діяльності цього провідного закладу вищої освіти, у тексті якої вербалізовано концепт «новаторство» у ланці 特色-创新-融合, що можна визначити як унікальність – новаторство – злиття, що підтверджує те, що концепт «новаторство» має велике значення, розкриття його сутності з різних боків є найціннішим для розвитку та прогресу. Також слід наголосити, що унікальність є не менш важливим компонентом концепту «новаторство», обов'язковою умовою, без якої не може бути ніякого новаторства взагалі. У науково-педагогічних та методичних матеріалах зазвичай вербалізується за допомогою слів 独特 та 独特性, переважно від 特色. Унікальність у науково-методичних матеріалах показує, що ідея або засоби, методи та підходи дослідження є унікальними, особливими не схожими на ті, що є масовими, давно знайомими широкій аудиторії. Є обов'язковою умовою науково-дослідної роботи фахівців будь-якої галузі. Унікальність є не тільки у винаході або відкритті, які є абсолютно новаторськими, новими, досі не відомими, вона також міститься у переробленому, оновленому, згідно з вимогами суспільства, яке перебуває у постійному розвитку. Такі риси цього аспекту новаторства відповідають вище зазначеним формам концепту «новаторство» 更新 – заміна на більш нове та 改变 – оновлення, зміни.

Кількісні показники використання ієрогліфів 独特, 独特性 задля вербалізації компонента концепту «новаторство» – унікальність відображено у таблиці 4:

Назва університету (大学名字)	独特	独特性
北京师范大学	972	247
北京语言大学	1217	49
华东师范大学	1921	161

Унікальність завжди має бути у центрі уваги, саме цьому компоненту концепту «новаторство» присвячено дуже багато досліджень, насамперед багато науково-методичних та педагогічних матеріалів, документів вибраних університетів характеризують унікальність у науковій та професійній діяльності як майбутніх фахівців, так і вже працюючих. 独特性 передає більш точний сенс унікального характеру винаходу або відкриття, у матеріалах, які ми вирішили

взяти за основу дослідження, але 独特 використовується частіше, навіть порівняно з креативністю, тому що може виступати і як описова характеристика унікальне, унікальний, те, що більш точно передає зміст концепту «новаторство», його унікальність є тим, що робить його не схожим на те, що вже існує, вже відоме.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, ми визначили, що визначення концепту є складною проблемою сучасної когнітивної лінгвістики, підходи до дослідження якого є різними, вважаємо за необхідне у власному визначенні спиратися на всі три підходи. Концепт як проблема лінгвістики – це продукт поєднання колективного та індивідуального мислення людини, розуміння якого відбувається через культурні та ментальні особливості людини, його вербалізація відображається мовними засобами у текстах різних стилів.

Визначили, що у дослідженні концепту «новаторство» велике значення мають його складники. Ядром концепту є власне новаторство, а креативність, новизна та унікальність – його важливі компоненти. Проаналізувавши словники та попередні дослідження, вважаємо за доцільне визначити новаторство як складний процес створення нового, унікального або оновлення та переосмислення наявного. Охарактеризували педагогічне новаторство, саме такий його тип, що найчастіше трапляється у текстах науково-методичного характеру.

У текстах науково-методичних матеріалів китайських університетів новаторство найчастіше вербалізується за допомогою ієрогліфів 创性, компонент креативність – 创造性, трохи рідше 创造力, новизна – 新奇 та унікальність – 独特. Результати нашого дослідження можуть бути використані у подальших дослідженнях з когнітивної лінгвістики, концептології та виборі перекладацьких стратегій текстів китайської мови.

ЛІТЕРАТУРА

Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. В.Т. Бусел. Київ : ВТФ «Перун». 2002. 1728 с.

Газуда О.М. Сучасні підходи до тлумачення концептуальної метафори. Ужгород : ТОВ «Поліграфцентр “Ліра”», 2019. С. 17–22.

Дічек Н.П. Педагогічне новаторство як історико-педагогічна проблема: підходи до вивчення. *Рідна школа*, 2009. № 10. С. 40–44.

Ковалів Ю.І. Літературознавча енциклопедія. Київ : Академія. Т. 2, 2007. 624 с.

Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Полтава : Довкілля К, 2008. 713 с.

Словник української мови, available at: <http://sum.in.ua/s/koncept> (accessed 10 September 2022).

Oxford Languages, available at: <https://languages.oup.com/google-dictionary-en/> (accessed: 20 September 2022).

北京师范大学。 available at: <http://www.bnu.edu.cn> (accessed 14 September 2022).

北京语言大学 available at: <https://www.blcu.edu.cn> (accessed 14 September 2022).

华东师范大学, available at: <http://www.ecnu.edu.cn> (accessed 20 September 2022).

汉典, available at: <https://www.zdic.net/hans/> (accessed 18 September 2022).

汉语字典, available at: <https://cidian.qianp.com/ci/> (accessed 18 September 2022).

韩树杰。创新的意义, available at: <https://zhuanlan.zhihu.com/p/409639181> (accessed 16 September 2022).

微梦雨。创新的观点和内涵是什么, available at: <https://www.xuexila.com/naoli/chuangxinsiwei/4023776.html> (accessed 16 September 2022).

新华字典, available at: <https://www.leleketang.com/zidian/w-238399.shtml> (accessed 19 September 2022).

杨东平。什么是教育创新, available at: <https://www.doc88.com/p-1156692789160.html> (accessed 21 September 2022).

REFERENCES

Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy (2002)/ Uklad. V.T. Busel. Kyiv: VTF «Perun». 1728 s. (In Ukrainian).

Hazuda O.M. (2019), Suchasni pidkhody do tлумachennya kontseptual'noyi metafory. Uzhhorod: TOV «Polihrafsentr “Lira”. S. 17–22. (In Ukrainian).

Dichek N.P. (2009) Pedahohichne novatorstvo yak istoryko-pedahohichna problema: pidkhody do vyvchennya. Ridna shkola, № 10. S. 40–44. (In Ukrainian).

Kovaliv Yu.I. (2007), Literaturoznavcha entsyklopediya. Kyiv: Akademiya. T. 2. 624 s. (In Ukrainian).

Beijing Normal University, available at: <https://jwb.bnu.edu.cn/> (accessed 14 September 2022). (In Chinese).

Beijing Language and Culture University, available at: <https://www.blcu.edu.cn> (accessed 14 September 2022). (In Chinese).

East China Normal University, available at: <https://www.ecnu.edu.cn/index.htm> (accessed 14 September 22). (In Chinese).

Selivanova O. (2008), Suchasna linhvistyka: napryamy i problemy. Poltava: Dovkillya K. 713 s. (In Ukrainian).

Slovnyk ukrayins'koyi movy, available at: <http://sum.in.ua/s/koncept> (accessed: 10 September 22) (In Ukrainian).

Oxford Languages, available at: <https://languages.oup.com/google-dictionary-en/> (accessed: 20 September 2022). (In English).

Han dian, available at: <https://www.zdic.net/hans/> (accessed 18 September 2022). (In Chinese).

Hanyu zidian, available at: <https://cidian.qianp.com/ci/> (accessed 18 September 2022). (In Chinese).

Han Shujie. Chuangxin de yiyi, available at: <https://zhuanlan.zhihu.com/p/409639181> (accessed 16 September 2022). (In Chinese).

Wei Menyue. Chuangxin de guandian he neihan shi shenme, available at: <https://www.xuexila.com/naoli/chuangxinsiwei/4023776.html> (accessed 19 September 2022). (In Chinese).

Xinhua zidian, available at: <https://www.leleketang.com/zidian/w-238399.shtml> (accessed 16 September 2022). (In Chinese).

Yang Dongping. Shenme shijiaoyu chuangxin, available at: <https://www.doc88.com/p-1156692789160.html> (accessed 21 September 2022). (In Chinese).

Стаття надійшла до редакції 28.09.2022